

35 325 Structuurvisie Nationaal Water Programma
Nr. 12 Brief van de minister van Infrastructuur en Waterstaat
Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Den Haag, 20 maart 2026

Het huidige Programma Noordzee loopt van 2022 tot en met 2027¹. In voorbereiding op het volgende Programma Noordzee 2028-2033 is een evaluatie uitgevoerd. Deze heeft als doel inzicht te krijgen in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde Noordzeebeleid².

Bijgaand ontvangt u deze evaluatie die is uitgevoerd in opdracht van het coördinerende ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en onder begeleiding van alle op de Noordzee betrokken departementen. Ook is een rapport bijgevoegd over de beleidstheorie achter het Programma Noordzee.

Kernpunten tussentijdse evaluatie planperiode 2022-2027

De druk op de ruimte op de Noordzee neemt toe. Tegelijk staan we voor grote opgaven op het gebied van energie, voedsel en natuur. Het Programma Noordzee helpt om deze verschillende belangen samen te brengen en in goede banen te leiden. Daarbij blijft een integrale aanpak van de ruimtelijke indeling van de Noordzee belangrijk.

Uit de tussentijdse evaluatie blijkt dat de ingezette acties goed aansluiten bij de doelen van het programma en dat de uitvoering grotendeels op koers ligt. Het Programma Noordzee levert duidelijke meerwaarde voor de ontwikkeling van de Noordzee. Dat blijkt onder meer uit de voortgang bij de uitrol van windenergie op zee, de verduurzaming van de visserijvloot en het toepassen van natuurinclusieve maatregelen bij de bouw van windparken. Ook is

¹ De centrale ambitie van het Programma Noordzee 2022-2027 is het vinden van de juiste maatschappelijke balans in de ruimtelijke ontwikkeling van de Noordzee. Die ontwikkeling moet efficiënt en veilig zijn en passen binnen de randvoorwaarden van een gezond ecosysteem. Het programma is het sturingsinstrument voor de ruimtelijke indeling van de Noordzee en het bereiken van de goede milieutoestand.

² De implementatiecyclus onder de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) [2025D17795] en de ontwerp Partiële Herziening van het Programma Noordzee 2022-2027 [2025D17796] maken zelf geen onderdeel uit van deze evaluatie. Ook voor het programma Monitoring-Onderzoek-Natuurversterking-Soortbescherming (MONS) beperkt deze evaluatie zich tot een aantal relevante bevindingen als onderdeel van kennisontwikkeling en monitoring van het programma.

de onderbouwing van beleid verbeterd door monitoringprogramma's zoals MONS³ en WOZEP⁴.

Het blijkt lastiger om de doelmatigheid van het programma goed te beoordelen. Dat komt onder meer doordat niet alle doelen in cijfers zijn uit te drukken, er beperkt inzicht is in de inzet van middelen en de effecten van beleid vaak pas op langere termijn zichtbaar worden.

De uitkomst van deze evaluatie kunnen betrokken partijen gebruiken in de verdere uitvoering van het programma. Bij de voorbereiding van het nieuwe Programma Noordzee 2028-2033 zal ik bekijken hoe we de beoordeling van de doelmatigheid verder kunnen verbeteren.

Aandachtspunten voor de volgende planperiode

Het evaluatierapport bevat ook aanbevelingen voor de volgende planperiode. De onderzoekers adviseren om de centrale opgave van het programma concreter te maken en duidelijker te beschrijven hoe de verschillende beleidsopgaven samenhangen. Daarbij is het volgens hen belangrijk om gezamenlijk vast te leggen wat we precies verstaan onder maatschappelijke balans en ecologische draagkracht. Ook adviseren de onderzoekers om bij de uitvoering van het programma flexibel te blijven en ruimte te houden om te leren en bij te sturen, zeker nu de druk op de ruimte op de Noordzee verder toeneemt.

Deze aanbevelingen neem ik mee in de voorbereiding van het Programma Noordzee 2028-2033. Ik zal de Kamer later dit voorjaar informeren over dat Programma.

Het kabinet herkent dat het vinden van een goede maatschappelijke balans binnen de ecologische draagkracht extra aandacht vraagt, ook in relatie tot de voedseltransitie. Daarom wordt gewerkt aan de uitvoering van de Natuurherstelverordening, de ruimtelijke inpassing van de voedseltransitie en verdere kennisontwikkeling. Op initiatief van het Noordzeeoverleg doet de Wetenschappelijke Klankbordcommissie momenteel onderzoek naar het begrip ecologische draagkracht, vanuit wetenschappelijk, beleidsmatig en juridisch perspectief. De resultaten worden voor de zomer verwacht. Deze inzichten kunnen dan gebruikt worden bij het opstellen van het volgende Programma Noordzee.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat,

³ Programma Monitoring en Onderzoek Natuurversterking en Soortenbescherming

⁴ Wind op zee ecologisch programma

V.P.G. Karremans